
Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete

SYFTE

Riktlinjen kompletterar Region Västmanlands Hållbarhetspolicy. Den innehåller övergripande beskrivningar och krav som förtydligar vad regionens alla verksamheter förväntas göra utifrån regionens hållbarhetsmål. Ledningsgrupper, chefer och strategiska funktioner ska beakta riktlinjen i planering och uppföljning.

Information om arbetssätt och praktiska verktyg finns tillgängliga på [sidorna om hållbarhet](#) på intranätet.

BESKRIVNING

Region Västmanlands hållbarhetsarbete har sin utgångspunkt i Agenda 2030, en internationell överenskommelse om att arbeta för en hållbar utveckling som innebär att vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov. Det innebär att minska fattigdom, ojämlikheter och orättvisor, främja fred och rättvisa samt lösa klimatkrisen. Agendan omfattar de tre dimensionerna av hållbar utveckling; den sociala, den miljömässiga och den ekonomiska. Dimensionerna är odelbara, vilket innebär att en hållbar utveckling endast kan uppnås om de arbetas med som en helhet.

Hållbarhetsmål

Regionfullmäktige har beslutat om fyra hållbarhetsmål som alla regionens verksamheter ska arbeta utifrån. De fyra målen är:

- Resurseffektiva verksamheter och hållbara inköp
- Minskad klimatpåverkan och klimatanpassad verksamhet
- Biologisk mångfald och giftfri miljö
- Jämlika, jämställda, tillgängliga och inkluderande verksamheter

Regionfullmäktige har också beslutat att regionen ska vara certifieringsbar enligt miljöledningsstandarden ISO 14001 för att säkra ett systematiskt miljöarbete.

Resurseffektiva verksamheter och hållbara inköp

År 2030 är Region Västmanlands verksamheter resurseffektiva och inköpen är hållbara.

Det innebär att varje verksamhet ska:

Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete

- Ställa om sina arbetssätt för att minska användandet av engångsartiklar och utnyttja befintliga resurser så länge som möjligt för att minska behov av nyinköp samt minimera avfallsmängder.
- Beakta hållbarhetskrav vid alla inköp av varor och tjänster.

Minskad klimatpåverkan och klimatanpassad verksamhet

År 2030 är Region Västmanlands utsläpp av växthusgaser i linje med Parisavtalet, vilket innebär en minskning med 50% från 2019. Regionens verksamheter är också anpassade till de klimatförändringar som redan uppstått eller kan förväntas uppstå.

Det innebär att varje verksamhet ska:

- minska utsläpp från:
 - varor och tjänster såsom medicinska gaser, livsmedel, IT, vårdrelaterad utrustning och förbrukningsvaror, läkemedel, medicinteknik, avfall samt övriga varor och tjänster.
 - förbrukning av el, värme, kyla och vatten
 - tjänsteresor, regionägda fordon, inköpta godstransporter, ambulanstransporter, arbetspendling samt allmän och särskild kollektivtrafik
- säkerställa att alla transporter drivs av fossilfria bränslen
- vara anpassad till klimatförändringar som redan uppstått eller väntas uppstå

Dessutom ska koldioxidintensiteten i Regionen Västmanlands kapitalförvaltning minska med 50% med bibehållen avkastning.

Biologisk mångfald och en giftfri miljö

År 2030 är Region Västmanland anpassad till att värna om biologisk mångfald och en giftfri miljö.

Det innebär att varje verksamhet ska:

- minimera inköp av varor och kemiska produkter som innehåller farliga kemiska ämnen
- minska miljöpåverkan från användning och förskrivning av läkemedel med bibehållen patientnytta
- hantera kemikalier och läkemedel så att risk för utsläpp minimeras i alla led

Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete

Jämlika, jämställda, tillgängliga och inkluderande verksamheter

År 2030 är Region Västmanlands alla verksamheter jämlika, jämställda, tillgängliga och inkluderande. Idag skiljer sig livsvillkoren och möjligheten att få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda åt mellan individer och grupper i befolkningen. Det beror på orättfärdiga skillnaderna kopplat till bland annat kön, ålder, etnicitet, funktionsnedsättning, ekonomiska förutsättningar, utbildningsnivå och språkkunskaper.

Region Västmanland har som offentlig organisation ett ansvar att respektera, skydda och främja de mänskliga rättigheterna. Det innebär att alla som arbetar i regionen har ett gemensamt ansvar att förebygga och motverka orättfärdiga skillnader och diskriminering. Både gentemot våra invånare och på arbetsplatsen. FN har tagit fram ett antal principer som stöd i arbetet; icke-diskriminering och jämlikhet/jämställdhet, delaktighet och inkludering samt ansvar och transparens. Principerna ska vara vägledande och genomsyra allt vi gör och vårt bemötande.

Det innebär att varje verksamhet ska:

- säkerställa att alla som arbetar i verksamheten har tillräcklig kunskap om mänskliga rättigheter och förståelse för på vilket sätt rättigheterna har betydelse för den egna verksamheten
- undersöka och analysera sin verksamhet för att förebygga och motverka orättfärdiga skillnader och diskriminering
- inkludera och göra de som berörs delaktiga att kunna påverka i frågor och beslut som berör dem
- utforma sin verksamhet så att den är tillgänglig utifrån människors olika förutsättningar och behov
- informera invånarna om deras rättigheter i kontakt med verksamheten och vart de vänder sig när de inte får sina rättigheter tillgodosedda
- säkerställa att beslut är transparenta och möjliga att följa, granska och förstå

Regionens arbete med mänskliga rättigheter omfattar bland annat rättigheter för barn, HBTQI-personer, nationella minoriteter, personer med funktionsnedsättning, asylsökande, gömda och papperslösa samt jämställdhet (som innefattar arbetet mot våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor).

Genomförande och uppföljning

Genomförande och uppföljning av riktlinjen följer Region Västmanlands planerings- och uppföljningsprocess. Utifrån hållbarhetsmålen ska förvaltnings- och

Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete

verksamhetsplaner innehålla mål, aktiviteter och indikatorer som bidrar till att uppnå målen.

Regionfullmäktige följer upp målen i en hållbarhetsredovisning som är en del av årsredovisningen. Mätplanen som utgör grunden för hållbarhetsredovisningen ligger som en bilaga till detta dokument.

Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete

Bilaga 1 Mätplan

Mätplanen anger vad som följs upp i hållbarhetsredovisningen. Vissa mål följs upp genom indikatorer och mätetal, andra genom kvalitativa metoder.

Mätetalens utfall bedöms mot ett basvärde och där det saknas görs bedömningen mot hur väl utvecklingen följer programmets mål.

En tregradig skala används för att bedöma indikatorerna där *positiv* betyder en utveckling i önskad riktning, *oförändrad* betyder oförändrad eller otillräcklig utveckling samt *negativ* betyder en utveckling i oönskad riktning. I de fall som data saknas anges *inget värde*.

Jämlikhet, jämställdhet, tillgänglighet och delaktighet

Arbetet med mänskliga rättigheter och social hållbarhet följs upp genom kvalitativa metoder och befintliga data.

Inköp och resurseffektivitet

Indikator: Resurseffektiva verksamheter

Målvärde 2030: Öka

Mätetal	enhet
Energianvändning per fordonskilometer (kollektivtrafik buss)	kWh/km
Andel källsorterat avfall för materialåtervinning	%
Organisationens totala mängd avfall per länsinvånare	kg/länsinvånare
Energiförbrukning i fastigheter och verksamheter	kWh/m ² BRA
Totalt matsvinn gram per portion (inkl produktion)	gram
Resurseffektivitet nybyggnation, Vårdbyggnad NAV etapp 1 (Kvoten mellan BTA och LOA)	%
Samlad bedömning av indikatorn	

Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete

Indikator: Hållbarhetskrav beaktas vid alla inköp.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	enhet
Antal genomförda kategoriarbeten (inom Inköp Sörmland/Västmanland) där miljö beaktas i processen	st
Antal upphandlingar med förhöjda miljökrav	st
Andel livsmedelsupphandlingar utan förhöjda miljökrav	%
Kost: Andel ekologiska livsmedel	%
Tärna folkhögskola: Andel ekologiska livsmedel	%
Samlad bedömning av indikatorn	

Klimat

Indikator: Regionens totala utsläpp av koldioxidekvivalenter ska minska med 50%.

Målvärde 2030: -50%, basår 2019

Mätetal	ton CO ₂ e	Förändring i % från basår 2019
Fastigheter - drift ¹		
Resor och transporter ²		
Tjänsteresor ³		
Inköp och resursförbrukning ⁴		
Regionens totala utsläpp av CO₂e⁵		
Samlad bedömning av indikator		

¹ I mätetalet ingår el, värme, kyla, köldmedia, reservkraft och vattenförbrukning.

² I mätetalet ingår allmän och särskild kollektivtrafik, ambulans (vägfordon och flygplan), resor och transporter med regionägda fordon, inköpta godstransporter och arbetspendling.

³ I mätetalet ingår, flyg, tåg, buss, sjöfart, taxi, hyrbil, privat bil i tjänst och hotell.

⁴ I mätetalet ingår medicinska gaser, tvätteritjänster, livsmedel, övergripande material och tjänster exklusive kapitalplaceringar, It och kommunikation, inköpta fordon, facility management, vårdrelaterade utrustning och förbrukningsvaror, läkemedel och tillhörande tjänster, vård- och tandvårdsrelaterade tjänster, medicinteknik och relaterade förbrukningsvaror samt avfall.

⁵ Om-, till- och nybyggnation inklusive det nya akutsjukhuset ingår ej.

Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete

Indikator: Alla transporter⁶ drivs av fossilfria bränslen.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	Andel i %
Andel fossilfria drivmedel	
Bedömning av indikatorn	

Indikator: Halverad koldioxidintensitet i regionens kapitalförvaltning med bibehållen avkastning.

Målvärde 2030: -50%, basår 2019

Mätetal	Förändring i % från basår 2019
Koldioxidintensitet i regionens kapitalförvaltning	
Bedömning av indikatorn	

Indikator: Alla verksamheter är anpassade till klimatförändringar som redan uppstått eller väntas uppstå.

Målvärde 2030: 100%

Mätetal	%
Alla processer för riskbedömning är säkrade utifrån en anpassning till klimatförändringar som redan uppstått eller väntas uppstå.	
Bedömning av indikatorn	

⁶ I mätningen ingår allmän och särskild kollektivtrafik och regionens egna fordon

Riktlinje för Region Västmanlands hållbarhetsarbete

Biologisk mångfald och giftfri miljö

Indikator: Minimera inköp av farliga kemiska produkter och varor som innehåller farliga kemikalier.

Målvärde 2030: Minska

Mätetal	enhet
Antal kemikalier på utfasningslistorna (CMR-ämnen och utfasningsämnena)	st
Andel gröna och gula varor i Byggvarubedömningen, Vårdbyggnad etapp 1 %	%
Andel röda varor i Byggvarubedömningen, Vårdbyggnad etapp 1 %	%
Samlad bedömning av indikatorn	

Indikator: Minska miljöpåverkan från användning och förskrivning av läkemedel med bibehållen patientnytta.

Målvärde 2030: Minska

Mätetal	enhet
Årlig minskning av den totala antibiotikabelastningen i antal recept/1000 invånare på 2,5%	st
Bedömning av indikatorn	

Indikator: Hantera kemikalier och läkemedel så att risk för utsläpp minimeras i alla led

Målvärde 2030: Minska

Mätetal	enhet
Antal genomförda egenkontroller miljö	st
Antal incidentrapporter gällande utsläpp/kemikalier produktion, Vårdbyggnad NAV etapp 1	st
Antal incidentrapporter gällande utsläpp/kemikalier Region Västmanland exklusive NAV	st
Samlad bedömning av indikatorn	